

отримати нові вміння та навички як у викладанні своєї дисципліни, так і в спілкуванні з аудиторією. Більше вільного часу завдяки дистанційному навчанню – це чудово, але воно не повинне підміняти собою навчальний процес, процес спілкування викладача і аудиторії один з одним в реальному часі і в реальному місці. Дистанційна форма навчання може існувати в нашому випадку як допоміжна, передусім для студентів, які поєднують навчання з роботою, але ніяк не повинна стати основною, оскільки технологічний підхід у світовій педагогічній практиці теж розглядається як альтернативний традиційному, в основі якого лежить отримання готових знань та їх репродуктивне засвоєння.

Список використаних джерел

1. Агоянц В.И. Вопросы Интернет-образования, 2002. — №7. Электронный ресурс <http://www.stel.ru/do/index.htm>
2. Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.osvita.org.ua/distance/pravo/00.html>
3. Німеччина у фактах. Професійна освіта [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.tatsachen-ueber-deutschland.de> — с. 458–459.
4. Редько В.Г. Інтерактивні технології навчання іноземної мови // Рідна школа. — 2011. — №8. — с.28–29.
5. Теплюк І.А., Алейнікова М.Г. E-learning на заняттях з іноземної мови. Електронний ресурс [ir.kneu.edu.ua 2018/30695/smk_42pdf](http://ir.kneu.edu.ua/2018/30695/smk_42pdf).

Федорова Л.М.

викладач кафедри сучасних європейських мов

Київський національний торговельно-економічний університет

МОВНА КОМПЕТЕНЦІЯ ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПРАВНИКА

У системі вищої юридичної науки й освіти України нині відбуваються динамічні зміни, пов'язані з оновленням змісту й форм професійного навчання майбутніх правників, пошуком нових перспективних моделей їх фахової підготовки відповідно до європейських вимог та професійних стандартів.

Однією з важливих складових фахової компетенції юриста є мовна, мовленнєва і комунікативна компетенція, недостатня сформованість яких помітно знижує його рейтинг, позбавляючи професійної перспективи.

Питання про шляхи удосконалення професійного мовлення майбутніх правників досліджували Н. Артикуца, А. Кочубей, Є. Тягнирядно, Т. Можарова, О. Семеног, Л. Насіленко, Л. Федорова, Г. Онуфрієнко, Л. Чернікова та ін. Усі вони наголошують на важливості й необхідності обов'язкового вивчення у вищих навчальних закладах України на юридичних спеціальностях дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)», з метою підготовки висококваліфікованих фахівців у галузі права, які досконало володіють державною мовою в усній та писемній формах.

Мова є першоелементом права, за допомогою неї складаються нормативні правові акти, тексти законів тощо. Мова правника підпорядкована не тільки загальноприйнятим лексико-граматичним правилам, а й вимогам законодавчої техніки, потребам і специфіці юриспруденції. Професія юриста вимагає використання точних словесних висловів, правових понять, термінів, пов'язана з підготовкою та оформленням різних документів, з передаванням і отриманням інформації в усній і писемній формі. Як слушно зауважує Н. Артикуца: «навіть чи в якомусь іншому виді писемного (та й усного) мовлення зовнішня форма висловлення має таке велике, а часом і доленосне значення (у житті окремої людини і держави в цілому), як у юриспруденції» [1]. Навіть неправильно поставлений розділовий знак, може докорінно змінити зміст тексту закону; граматичні помилки в документах спричиняють негативні правові наслідки; невміння адвоката правильно скласти текст судової промови, інтонаційно виразно, впевнено і переконливо проголосити її є причиною провального виступу під час судового засідання, а отже, неспроможності належним чином виконати свої професійні обов'язки щодо захисту інтересів потерпілого тощо.

Огляд мовних і комунікативних компетентностей найбільш поширених правничих професій (судді, прокурора, адвоката, нотаріуса та ін.) засвідчує, що юристи всіх спеціальностей повинні досконало володіти мовними, мовленнєвими й комунікативними вміннями: тлумачити та юридично правильно кваліфікувати факти й обставини, різні юридичні тексти (закони, нормативні правові акти та ін.); розробляти або укладати документи правового характеру; надавати кваліфіковані юридичні консультації; здійснювати юридичні дії згідно з українським законодавством (обвинувальна, захисна промова, участь у судових дебатах, мовленнєва ситуація допиту) тощо.

А тому викладачам вищої школи потрібно вибирати такі форми й методи роботи на лекційних і практичних заняттях з дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)», які допоможуть студентам юридичних спеціальностей оволодіти необхідними вміннями й навичками:

1) усного мовлення: стежити за чистотою й правильністю мовлення (відсутність слів-паразитів, ненормативної лексики); точно висловлювати свою думку; вибирати з синонімічного ряду слова, які якнайточніше передають зміст висловлювання і відповідають ситуації спілкування; застосовувати різноманітні мовні засоби переконання співрозмовників; правильно наголошувати слова, слідкувати за чіткістю вимови, виразністю дикції; вміло й доречно використовувати паузи, різні види інтонації й темпу мовлення для виділення важливої інформації; правильно будувати словосполучення й речення у різних фахових текстах; вільно з мінімальним використанням нотаток виголошувати тексти промов; брати участь у дискусіях; ставити запитання, чітко й вичерпно відповідати, наводити переконливі аргументи тощо; доречно використовувати мовні формули етикету залежно від ситуації спілкування (моделі звертання, ввічливості, вибачення, згоди, незгоди тощо), афоризми, крилаті вислови, прислів'я тощо;

2) писемного мовлення: складати й редагувати фахові документи різних типів (заяви (особисті, службові, позовні); доручення (разові, спеціальні, генеральні); протоколи, ухвали, акти, скарги, заповіти, договори, контракти тощо);

тексти законодавчих та правових нормативних актів, різних видів судових промов; обґрунтовувати й адекватно формулювати тексти судових рішень тощо [3, с. 115–116].

Отже, рівень сформованості мовної, мовленнєвої й комунікативної компетенції майбутніх юристів є показником їх готовності до професійної діяльності, необхідною умовою й засобом їх професійної самореалізації. Тому, ми вважаємо, що вивчення дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» має бути обов'язковим елементом їх фахової підготовки, а вимоги до мови і мовлення включені до професіограм спеціалістів юридичного профілю.

Список використаних джерел

1. Артикуца Н.В. Нові підходи до мовної підготовки майбутніх юристів і викладачів права / Н. В. Артикуца // Право України. — 1997. — №12. — С. 58–60.
2. Семенов О.М., Насіленко Л.А. Професійна комунікативна підготовка майбутніх юристів: теорія і практика: [монографія]. — Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2015. — 324 с.
3. Федорова Л.М. Професійне мовлення майбутніх юристів // Матеріали Міжвузівського науково-методичного семінару «Формування професіоналізму молоді в системі безперервної освіти». — Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2019. — С. 114–117. [Електронний ресурс] — Режим доступу: <https://knute.edu.ua/file/NjY4NQ==/dc5d1c0a98b1343d22ae9b618a95d144.pdf>.

Чеботарьова Л.І.

кандидат педагогічних наук, доцент

доцент кафедри іноземних мов і міжкультурної комунікації

Київський національний торговельно-економічний університет

TEACHING GRAMMAR WITH MYGRAMMARLAB PLATFORM

Анотація. Автор хоче передати свій досвід викладання граматики на прикладі використання комп'ютерної платформи MyGrammarLab, її методики та самого підручника, розроблених методистами видавництва Pearson, і це дає можливість викладачеві плідно готувати студентів до закріплення матеріалу, плавно підводячи групу до правильного вживання граматичних форм як при усному мовленні, так і при виконанні письмових завдань. Автор детально подає засвоєння групою теми *Passive Forms* при використанні MyGrammarLab, відео матеріалів і достатньої кількості граматичних вправ. Граматичні вправи можна миттєво перевірити, що дає можливість проаналізувати помилки і акцентувати увагу на тих нюансах, які потребують повторення.

Ключові слова: метод викладання граматики, граматичні форми, закріплення теми, письмові завдання, відеоматеріали.

Abstract. The author would like to share her experience of teaching grammar based on online platform MyGrammarLab, methodical developments and software, created by methodologists of the Publishing House Pearson and it gives a possibility to the teacher to use a best possible way of preparing the students to master the topic, channeling the class to proper usage of grammar rules helpful in both: oral discussions and written exercises. The author presents the process of mastering *Passive Forms* based on online platform MyGrammarLab, its video materials and a sufficient number of grammar exercises. Grammar exercises could be checked up instantly and it gives an opportunity to analyze possible mistakes and focus the attention on those moments that require reviewing.